

15 IUN. 1973

1878

ALBINA CARPATILOR

fóia beletristică, științifică și literară
cu ilustrațiuni.

Redactor:
Iosif Popescu.

Editor:
Visarion Roman.

Apare în **Sibiiu**

la 15 și ultima fiă-cărei luni în număr de câte două côle.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România:	
Pe an	6 florini — cr.	Pe an	16 Lei noi.
" 6 luni	3 " — "	" 6 luni	8 "
" 3 "	1 " 50 "	" 3 "	4 "

Un număr costă 25 cruceri seú 70 bani.

Abonamentele se fac la editorul fóiei în Sibiiu, la birourile postale și la librării.

Pe învîltórea fóiei se primesc ori-ce inserate,

linia cu litere garmond costă la prima publicare 7 cr., la cele urmátóre 6 cr. v. a., și timbru de 30 cr. pentru fiă-care publicare.

Numérul 1.

SUMARIU.

Tecst: O excursiune în infinit, novelă de Iosif Popescu. — Marióra, poesiă de D. Bolintinénu. — Jocurile publice la Greci și Romani, de Iosif Popescu. — Armonia colorilor, de ** — Mitologiă daco-română: *Bólaurii*, de S. Fl. Marian. — Higienă: *Intódrirea trupului*. — Un șef de insurgenți. — La intrarea triumfală a trupelor române în capitala României, poesiă. — **Varietăți:** *Statistică, Modă, Notițe economice, Bibliografie.*

Ilustrațiuni: Femei române mergënd la tég. — Luptele cu tauri la Romani anticí. — Hagi Loja.

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 810-1921

Musicalie

care se găsesc la

W. Krafft în Sibiiu.

Cântece cu acompaniament de piano.

	n. cr.
Brattiano, Suvenirile juneti (cuvinte de Chenadie)	—46
Flechtenmacher, Cătu te am iubitii (cuv. de Bucuresciano)	—45
— Colectiune de melodii nation. (12 piece)	2.50
— Muma lui Stefan cel mare (cuv. de D. Bolinteanu)	—68
Florescu, Te iubescu. (Poesia de Alesandrescu)	—68
Fotino, Te am revedint. (Poesia de Rosca)	—68
— Viatia trece.	—45
Georgescu, Calca Române plin de mandria	—45
— De ce n'am pace	—45
— Doua Suspine (Poesia de G. G.)	—55
— Eleonora (Poesia de Eliescu)	—45
— Spune (Poesia de Gusti)	—63
— Unde sunt heroi	—45
Hübsch, Paza Dunerei	—68
Kotchoubey, O spunetii ca simtu	—68
Marchetti, Cantul gintei latine (Poesia de Alexandri)	—68
Mattei, Nu este asia	—68
Mezzetti, O rosa vestesita	—68
— Visurile. (Poes. de Alexandri)	—45
Micasnescu, De ce? (Poesia de Blaramberg)	—45
Paladilhe, Veniti e noptea lina	—68
Paşill, Cantecul Roşiorilor de la Vede (Poes. de Manciulescu)	—90
Preyer, Veni-va ore ea?	—45
Rothschild, O deca n'ai nimicii ami spune	—45
Scheletti, Asi vra ca durerile mele (dupa Heine)	—68
— Era o luna	—68
— Lacrima (dupa Heine)	—68
Schina, Un vecinic Suvenir (Poesia de Blaramberg)	—45
Stern, Adio Moldova (cu text nemtiese dupa Alexandri)	—68
— Dorintia p. Soprano (cu text nemtiese dupa Alexandri)	—90
— " " Alt " " " "	—90
Vasilescu, Ah! lasati — ma'n pace	—45
— Nu esti iubit. (Poesie de Christopolu)	—45
— Ua data si acum	—45
Ventura, Doi ochi. Alto. Text franc., roman. si nemtiese	—77
— " " Sopran, " " si " "	—77
— Hora Griviza. (Poesia de Alexandri)	—68
— Visiune	1.22
Voinescu, O dorintia	—45
Weinitzer, Cântă, Cântă! (Poesie de Radu) si nemtiese	—90
Wiest, Steua Romaniei (Poesie de Sion)	—68

Compoziţiuni pentru piano.

Berdescu, Ploua sau Garofitia	—68
Carlson, Quatre Morceaux romain	1.13
Duport, Cat de am iubit	—68
— Dute draga baetiela	—68
— Le chant du postillon. (Melodie romane)	—68
Gandul meu la tine sbora	—68
Horn, Fantaisie sur Adio la Patria, (melodie romane)	—90
Loreuz, Carneval de Bucarest	1.25
— Doina	—68
Löw, Dela mine pan' la tine	—45
— Doi ochi	—68
— Stelele	—45
— Unii suspin	—68
Mezzetti, Sese cântece române	—68
Paba F., 2 Potpourri din melodii nationale romanesci	—70
Spicu, Fantaisie sur des airs roumains	—90
Stern, De te asi intreba	—45
— Doine	—45
— Doi ochi	—45
— Doue suspine	—45

Compoziţiuni pentru piano.

	n. cr.
Stern, Dorulu	—45
— Durerea	—45
— Grande etude	—68
— Portretul	—45
— Suspinu	—45
Ventura, Doi ochi	—68
Weineter, Draga baetiela	—45
— Floare alba	—45
— Horă sentimentală	—45

Cu acompaniament de un alt instrument.

Wiest, Hora. Souvenir de Balta alba	—68
-------------------------------------	-----

Danţuri si marşuri pentru piano.

Arming, L'amour en rêve. Valse	—90
Berdescu, Hora Alesandria	—68
Capelleanu, La Rahova. Hora	—68
Cavini, La Gaillarde. Polka-Mazurka	—68
— Une Rose de mai. Polka-Mazurka	—68
Constantinescu, Souvenir de Zizin. Valse	—90
Dandrinu, Fleurs d'amitie. Valse	—90
— Les Confidences. Valse	—90
Glocoveanu, Je ne vous dis que cela. Polka-Mazurka	—68
Hauke, Paquerette, Polka française	—45
Herz, Alexandrine. Valse	—90
— Damenwahl, Polka franç.	—45
Kvatochwil, Luarea Plevnei. Marsiu triumf.	—68
— Vietia Romaniei. Hora	—90
Lehr, Triumphul Romaniei. Marsiu	—68
Medek, Romania. Fantasie-Quadrille	1.80
Paba F., Concordia valsu	—50
— Victoria Quadrilu	—40
— Harmonia Quadrilu	—40
Papasovich, Mic Mac. Polka franç.	—68
Paschill, Hilaria Bonquet. Quadrille	—68
— Quadrille	—68
— Fanelly-Quadrille	—68
Pollak, Itic-Polca	—45
Romanul, dantiu nationalu	—45
Scheletti, Farmecul. Valsu	—90
— Grancurul. Valsu	—90
— Ilusiile perdute. Valsu	—90
— Marşu funebru la Mórtea Eroiloru dela Plevna	—68
Ramsu Valsu	—90
Soulzo, Tourbillon. Galop	—68
Stern, Appelle de la Vacareşci. Schottisch	—68
— La favorite. Schottisch	—62
— Mariora. Hora	—54
— Visuri de Copii. Quadrille	—90
Suţu, Griviţa-Marş	—68
Vasilescu, La Romania. Marsiu	—45
— Romanii au triumfat. Marsiu	—68
Vieux, Marche de Cavalerie	—90
Weineter, Folies de Carneval. Quadrille	1.35
Wiest, Assaltul Plevnei. Marsu	—68
— C'est lui. Polca	—68
— Fanelly-Quadrille.	—68
— Fiica Poporului. Hora	—68
— Leocadia. Valse	—90
— Marsiü de Victoria	—68
— Nathalie. Hora	—68
— Nathalie. Valse	—90
— Polca de risu	—68
— Romania juna. Valsu nation. rom.	—90

La cerere se vor speda cărţi şi musicalie singuratică şi sub legătură (Kreuzband), dar atunci pentru trimiterea francată se urcă preţul cu 10% seü cu 10 cr. la 1 fl. Suma acesta ni se va trimitte prin asignatiune postală d'odată cu comanda.

Nr. 1.

Anul III.

Sibiu.

15. Octombrie

1878.

ALBINA CARPAȚILOR.

Apare la 15. și ultima în-căret lună, în numeri de 2 cote. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — Un număr 25 cr. sau 65 bani. — Un volum lunar 4 cote 50 cr. sau 1 leu 40 bani. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiu: la colectanți, la oficiile postale și la toate librăriile.

Cătră cetitori!

Primind să continuez o lucrare începută de regretatul I. Al. Lăpădat, nutresc speranța că voi fi spriginit de publicul român.

Silintele mele vor tinde a merita acest sprigin, ér concursul vechilor colaboratori și al altor noui este o garanță sigură, că „Albina Carpaților” va rămânea la înălțimea ei.

Josif Popescu.

O excursiune în infinit.

Novelă

de Josif Popescu.

I.

Iancu Olimpinénu era un tiner ciudat. Vêrsta lui abia numêra 23 de ani, și fața sa arêta deja seriositatea unui bêtrân. Fruntea largă și frumos boltită, mărită încă printr'un început de pleșuvie, părea că acopere cuetării afunde. Ochiul lui asemenea cu al unei pasêri de pradă, strălucitor de un foc demonic, era cam cufundat în orbită, mărturie fidelă a nopților petrecute fără somn. Nasul ușor încovoiat și fin, da multă energie bărbătêscă și noblețe feței lui palide. O mustată destul de bine provêdută și o barbă deplină complectau acest tip al omului de studiu. Căutând mai de aproape, curiosul ar fi găsit, că colțurile gurei sale se plecau prea jos, ceea ce îi da o expresiune de o amarăciune nespusă. Se vedea în Olimpinénu omul, care și-a sacrificat tinêreța sciinței, a avut să se lupte cu greutățile unei existențe nesigure, fără ca anii lui tineri să-i fi procurat alte plăceri, decât nopțile lungi petrecute față în față cu cugetarea.

Olimpinénu era sclavul cuetării, care-și întipărise urmele pe fața lui palidă și obosită. La mulți ômeni cu închipuirea vie, cugetarea este un fel de voluptate aspră, care secă mедуva vieții și îmbêtrânesc fără vreme; cugetarea devine o tortură, ea se presintă sub mii de forme varii, cuprinde totă fiinta omului și o separéză de cealaltă lume

fantastic, care-i lumina față.

Imaginațiunea lui Olimpinénu era atât de înfocată, încât da nutremânt bogat cuetării lui și-l făcea să se pôta lipsi de comerțul lumii. De multe ori alți tineri, crendând a-i face un serviciu, voiau să-i facă petrecere, să-l smulgă din brațele acelei amante, care-l ruina. Dar Olimpinénu răspunde cu atata sălbătăcie la înbiările lor, încât fiă-care, atins în amorul propriu, se depărtă și bietul om rămase în prada acelor torture, care păreau singurul farmec al vieții lui.

Orî cine recunoscea pe Olimpinénu, când statura lui înaltă și cam slabă, îmbrăcată în vestminte cam tocite, se ivia pe strade, și când ochiul lui, în care ardea o scântee din infern, își arunca rațele lui pêtundetóre cătră cer. Cu deosebire când nóptea acoperia cu vèlul său împodobit cu stele pământul în estaz, când primăvera își respândia parfumurile voluptuoase și vèntuletele parfumate, când fiă-care fiintă viețuitoare simția strêbătându-i corpul nise e fiori de plăcere, fiori dulci ai iubirei, atunci Olimpinénu încă se putea observa cu ochii ficsați asupra iubitei sale. Iubita lui era cerul cu scânteele nenumêrate, cu palida lună, a căreia lumină argintie da un reflect fantastic feței lui nobile și obosite. Ceî ce treceau din întâmplare pe lângă dènsul, spuneau că ochii lui încă sêmănau cu două stele și că un fior rece le trecea prin vine la vederea surfsului

Olimpinénu trecea în ochii unor isteți de un om, căruia „îi lipsește o dogă,” în ochii altora mai simplii de o ființă fantastică, ce stă în legătură cu Satana. De aceea un fel de sfîlă cuprindea pe cei ce-l vedeau, toți căutau să-l ocolască și se feriau de dînsul ca de o epidemie.

Lui puțin îi păsa de toate acestea. Ochiul său nu rătăcea nici odată pe pămînt, el mergea departe, departe, străbătea spațiul infinit, și-l transporta din stea în stea, unde sta de vorbă cu locuitorii acelor lumi mai perfecte. Odată călătoria el în lună pe aripile imaginației sale prea puternice, altă-dată desgustat de devastarea, pe care o întîmpina aci, se ducea în Mercur, de unde privia cu voluptate sôrele cu focurile lui neapropiate. Altă-dată erăși Saturn cu cercurile lui minunate atrăgea simpatia sa și erăși altă-dată călătoria departe, departe, în lumile încă nedescompuse prin telescop și închipuirea lui își crea aci figuri fantastice după plac. Acea cugetare continuă, absorbitoare, îi dase un fel de a două vedere, îi rafinase sistemul nervos într'un mod străordinar. De câte-orî n'a vădut el pe Copernicus și pe Galilée stînd de vorbă prin lumi încă nestrăbătute de ochiul omului, lumi pline de perfecțiune, locuite de îngeri, și unde acești genii surideau de meschinăria lumii noastre pămîntene.

Olimpinénu nu era un om ordinar. O pasiune prea puternică îl ocupa și îl depărtase prea mult de lumea noastră. Natura se greșise așezându-l pe pămînt. Pote că locul lui ar fi fost în Saturn sêu în Uranus sêu în vre-o stea. De aceea inima lui se topia de dorul adevăratei lui patrii, precum locuitorii Alpilor mor de dor, când sunt departe de munții lor prea iubiți.

Veți întreba pôte, cu ce trăia acest om fenomenal, de sigur nu cu stele. Pentru cei, cari fac regulat trei ospete pe zi, această ceștiune este prea importantă. Pentru Olimpinénu mîncarea era un lucru secundar. Puțin lapte, câte-va fructe sêu legumi și pâne, éta tot nutreméntul lui frugal, care avea proprietatea de a-i ținea spiritul tot deștept, tot ușor, gata a călători în regiunile înalte, unde-i plăcea a'petrece. De multe-orî preocuparea lui îi ținea facultățile atât de încordate, încât corpul nu mai exista pentru el, și atunci mîncarea era uitată. Acest mod de a trăi era fără îndoelă foarte economic, dar încă trebuia să-și pôtă omul procura și atăta.

Olimpinénu era orfan. După mórtea părinților lui, cari fuseseră odată cu stare, dar scăpătaseră cătră sfîșitul vieții, bietul tinăr moștenise o sută de galbeni în bani gata; averea nemișcătoare fu vîndută de creditorî. Acesta era al cincelea an, de când trăia el cu acești bani, ducînd o existență imposibilă. Viitorul nu prea avea colóre de rosă, dar Olimpinénu era cuprins de alte cugetări, decât de ale viitorului. Când nu va mai avea ce mîncea, cu atăta mai bine; va muri. Acesta va fi un mijloc pentru el de a călători, după cum credea, într'o altă lume mai perfectă, unde va fi la locul sêu. Această filosofie desperată, dar consolătoare, îl legăna ca o chimeră.

Într'o sêra uitându-se în lădița mesii, unde ținea banii, vădu că-î mai rămănea un leu. El surise cu amărăciune; cine l'ar fi putut vedea în acest moment, ar fi fost surprins de acea lumină dintr'altă lume, care trecu peste fața lui.

— „Încă o zi, dișe el, și voi merge acolo, unde dorul mē trage.”

Un suspin de ușurare eși din pieptul lui. Unii îl vor taca de nebun, că nu cercă nimic pentru a-și câștiga pânea în mod onest, că-î Olimpinénu era foarte instruit. Pentru aceia vom repeți, că acest om nu era născut pentru a locui pe pămînt, se simția aci ca un biet călător străin, fără prietini, fără legături cu ceilalți ômeni. Pe urmă acea filosofie periculoasă, care se apropie de metempsychosă, îi măria desprețul acestei lumi.

— „Ce miserie, își dișea el câte-odată, de a trăi într'o lume atât de înjosită, unde corpul domnesce preste partea cea mai nobilă, eterosă, a omului. Ce nebulie a închide acea parte ușoră, puternică, într'o temniță îngustă, noroiosă, care o atrage la fapte înjositoare. Ah! Copernicus, Galilée, Newton, și voi ceilalți genii ai omenimei, voi sunteți fericiți, petreceți împreună cu îngerii într'una din acele lumi, ai căror locuitori se apropie de deitate. De ce nu pot lăpăda această scórță grosă, care mē reține și să sbor, să sbor departe, unde sunteți voi, luminile nêmurilor.”

Vorbind așa, el se uita pe mica ferestruică a cocioabei sale și ochiul lui căuta pe cer acea stea minunată, care pentru cei vechi era roșetică, eră în timpurile noastre a devenit albă.

— „Sirius, dișea el, tu trebuie să fii patria mea, tu ești stêua inimei mele, pentru tine orî ce rêsufare a mea. Așteptă, peste puțin voi sbura la tine!” și în esaltarea lui întindea brațele cătră acea stea, care-î sclipia amicabil cu radele-î ceresci.

În sêra acesta, care trebuia să fã cea din urmă a vieții, Olimpinénu se duse, ca de obicei, într'o dumbravă încântătoare, în mijlocul ștejarilor seculari, ce-și înaltau corôna mărêta cătră cer. Aci se culcă el pe ierba verde. Înaintea sa curgea lin, în albia lui șerpuitoare, un pârăuș cu apă limpede. Acesta făcea să se audă acele sunete fragede, care semănă cu tonurile îngânate ale unui copilaș. Florile de primăveră, care cresceau pe țermii acestui riulet, și florile de teiu, de castani sêlbatici și de salcâmi produceau acel miros tare, îmbêtător, care ameteșce ca narcoticul și, ca el, deșteptă în suflet miș de icône voluptuoșe, de o voluptate aspră, mai durerosă. Sêra lăsa să se audă acea mulțime de șgomote slabe, nedefinite, care pentru o ureche atentivă forméză un fel de simfonie fermecătoare; era cîntecul minunat al naturii.

Olimpinénu nu se putu apêra de ôreși-care emoțiune, pe care i-o producea acest peisagiu încântător și frumșele unei sêri de primăveră.

Pentru prima oră i se păru, că vieța tot are ôre-care farmec, pôte pentru-că era în ajunul morții.

— „Bah! dișe el, acestea sunt mai mult plăcerile corpului, spiritul să călătorească colo, colo,” și ochiul sêu se îndreptă cătră minunatul cer acoperit de stele. Surșul îngeresc, care-î ilumina fața, devenia bizar, atăta amărăciune era întipărită pe buzele lui. Sêrman suflet naiv, tu crești, că e așa de ușor a muri?

El nu vădu, într'un tufș de alun, o umbră invêlită într'o manta nêgră și care-î spiona toate mișcările. Acestă ființă își concentrase toate facultățile în doi ochi mari și albaștrii ca cerul, și parcă ceti pe fața lui Olimpinénu, ce se petrecea în sufletul lui, că-î un suspin eși din pieptu-î.

— „Sirius, Sirius, strigă tinêrul în estaz, mîne voi fi cu tine; mórtea mea va fi libertatea!” Și sêrmanul sări în piciorce cu repediciune. Capul lui era descoperit și

Cele olimpice, care, după legendă, fură întemeiate de Pelops, rennoite de Atreus, Hercules etc. și în sfârșit de regele Iphitus (după Petav în a. 3208). Dela cel din urmă s'au sêrbat tot la patru ani și s'au și numêrat regulat. Ele sunt basa cronologiei eline, care însê e hotărâtă numai dela a două-șeci și opta olympiadă, dar și mai târziu presintă multe greutăți.

Vin apoi cele pytice, care se sêrbaū la Delfi tot în al treilea an al olympiadei. La Delfi, după cum se șciă, era oraculul cel mai cu vasă, unde Apollo spunea viitorul prin gura preotesei Pytia, și unde se decidea de multe ori sôrtea statelor. Mai târziu vasa acestui oracul decădu și prorociile sale se mărginiră pe lângă afaceri private. În fine Apollo amuți cu totul.

Jocurile nemeice se sêrbaū la Nemea și cele istmice pe istmul corintic.

La început tôte jocurile constaū, afară de serviciul dumnezeesc, din eserciții gimnastice, întrecere în fugă, luptă, aruncarea discurilor, alergarea cu carăle. Onôrea, care se făcea învingêtorilor olimpici, este fenomenală. Cei mai mari poeți îi cântăū, erau însemnați în anale, duși în triumf de concetățenii lor, adeseori remunerați cu daruri bogate și venerați tôte viața. Nu s'ar fi făcut mai mult pentru mântuitorul patriei.

Și cu tôte acestea esercițiile gimnastice, în loc de a întări trupul, îl obosiaū preste măsură. De altcum, după ce s'a mai desvoltat arta militară, atleții nu mai aveau aceeași influință asupra sorții luptelor. Er influința morală a acestor eserciții asupra privitorilor era cât se pôte de stricăciosă. Vederea pugilatului, unde luptătorii se sfășiau ca ferele sêlbatică, făcea o impresiune foarte neplăcută asupra unor suflete mai delicate. Repetirea desă a acestor spectacule avea drept urmare neîncungiurată împietrirea barbară a inimelor, nepăsarea bestială față cu vêrsarea sângelui.

Dar cu încetul, la esercițiile gimnastice s'au adăogăt și întrecerile spirituale. Ba unele jocuri, ca cele pytice, erau consacrate numai acestora, așa numitelor eserciții mușicale. Nici odată însê poetul, care a cântat cel mai frumos imn, sêu artistul, care a compus cea mai frumoasă melodie, n'a căpêtat laudele celui ce a trecut mai iute stadiul olimpic. Cu tôte acestea gloria era destul de mare pentru a aprinde sufletele la emulare, pentru a încuragea geniul la sboruri îndrășnețe. Spectaculul pasiunilor escitate, al formelor gôle și puterilor viețuitoare, adunarea glôtelor nenumêrate din tôte țerile de limbă elină, înălțau și fantasiele cele mai leneșe, er pe cele iritabile le entusiasmaū. Oratorul, filosoful, istoricul, artistul gășiau ocașiunea cea mai strălucită de a-și espune productele geniului lor înaintea unei adunări numêroșe și competente. Chiar când lucrările lor nu aveau nici un raport cu adevêrata întrecere, aprobarea unei adunări luminate și entusiaste încuragea la nouê lupte, la nouê victorii.

Din punctul acesta de vedere jocurile publice la Elini au avut o influință considerabilă asupra culturii lor și cū drept cuvênt se pot considera ca un factor important al desvoltării lor intelectuale. Nu e mirare, că un popor atât de însemnat a putut juca un rol atât de preponderant în istoria veche, că-cî cultura lui a învins chiar pe cuceritorii sêi, pe Romani. Influința elină asupra acestora se gășește la fiă-care pas. Romanii, un popor curat rês-

boinic n'a produs în arte, în arhitectură, decât nisce plagiate de multe ori mediocre ale perfectelor monumente eline. Decă poporul grec căduse, spiritul lui rămăsese puternic, minunat, și lumina nêmurile.

Diferința între Greci și Romani este foarte marcată prin caracterul și scopul jocurilor publice. Atleții greci erau cetățeni liberi. Cei mai nobili cetățeni, ba chiar regi de limbă greacă luaū parte la unele jocuri, cel puțin prin locușitori. La Romani se făceau jocurile spre petrecerea poporului prin ômeni plățiți din plebea cea mai de jos și prin sclavi dresați. În loc de a înflăcăra iubirea gloriei, de a rădica talentul prin emulare, în loc de a fi o legătură de unire pentru poporă libere, ca la Greci, jocurile romane au cășunat uitarea libertății, au nutrit frivolitatea și barbaria caracterului.

Roma sêracă a lui Brutus, a Grachilor, a lui Caton, era virtuoasă, pentru-că privirile ei erau îndreptate asupra inimicilor din afară. Dujmanul era la porți în fiă-care minut și spada n'avea timp să ruginescă de cuiu. Era dar necesar un devotament la tôte proba pentru patrie, pentru libertate. Numai o patrie liberă merită o asemenea iubire și numai între cetățeni cumpêtați, tari, iubitori de ordine, putea înflori libertatea. Încă Romulus a pus basa caracterului roman întemeind statul sêu pe agricultură și resbel; er republica l'a întărit. Așa-dară virtutea lor era o virtute mai mult politică, dar întărită încă prin zelul magistraților de a păstra moravurile curate, prin castitatea severă a tinerimei, prin puterea temută a censorilor, și prin influința însemnată a religiunei. Aceste împregiurări vor esplica, de ce virtuțile cetățenesci, iubirea înfocată de patrie, curagiul în rêsboe, dreptatea și nevinovăția în viața privată au ținut la ei mai mult decât la alte poporă. În timpul uesta glorios jocurile publice la Romani erau învingerile pe câmpul de luptă, sacrificiul sângelui și al vieții pentru mărirea patriei, er musica lor era sgomotul armelor. Aci se vedea întrecerea zelôsă în acele mari fapte, care și astăzi deșteptă admirarea entusiastă a sufletelor nobile.

Dar Italia cădu supt armele Romei învingêtoare, mândra Cartagine rămase o grămadă tristă de ruine, pe care numai un Mariu mai plânse propria sa ruină. Averile colosale ale popôrelor învins se transportară în Roma regină. Roma sêracă se vedu plină de comori, popôrele se închinaū înaintea stăpânei comune și sgomotul armelor amuți în cât-va. Averile grămădite și lenea făcură să rêsară sêmburele corupției deja plântat în capitala virtuoasă. De aci încolo depravarea făcu pași gigantici și căpêtă o itonă fidelă în petrecerile orbile ale Romei mârșave.

În anul 490 după didirea urbei avură loc cele dintăiu jocuri gladiatorice publice. Statul începu să întrețină un număr tot mai mare de sclavi gladiatori, a căror lupte sângerose alternând cu luptele de dobitoce deveniră petrecerile favorite ale poporului roman. Iubirea pasionată pentru aceste jocuri amfiteatrale deveni tot mai escisivă, cu cât se impușinară simțămintele nobile, adică supt împêrați. Ilustrațiunea nôtă de pe pagina 5 ne arată un episod al uneia din aceste lupte crâncene, unde sângele omenesc se amestecă cu al animalelor, la aplausul unei cete barbare de privitori și privitoare. Dar să tăcem mai bine, că-cî seculul nostru de lumină ne arată Spania pasionată aplaudând nebunesce la peripețiile sângerose ale

unei lupte de tauri. Civilizațiunea modernă n'a sciut încă să ștergă rușinea unui spectacul nevrednic de omeni bine-simțitori. Ce e drept acum se luptă omeni liberi, pe când atunci își versau sângele sclavii, care n'aveau mai multe drepturi la viață decât dobitocele. Să ni se ierte această mică digresiune, care a fost inspirată de o sinceră indignare, și să continuăm. — Învățăturile blânde ale creștinismului fiind în contradicere prea viă cu aceste obiceiuri sëlbatice, Honorius desființă luptele gladiatorilor. Totuși edictele sale fură urmate cu neplăcere, ba costară viața nobilului călugăr Telemachus, care sări odată în arenă pentru a despărți pe nenorociții luptători. Impresiunea făcută asupra privitorilor prin această întâmplare sprigini ordinele împărătesci.

Părăsind amfiteatrul, publicul se întorse cu atât mai mare pasiune la circ. În timpul de sërăcie Romanii se mulțumiseră cu întrecerea a două cară. Cu încetul numărul acestora se înmulți până la o sută, și spre deschilirea conducătorilor se primiră patru colori: alb, roșu, verde și albastru. Cele două din urmă erau colorile principale ale cășunării despărțirea poporului roman în două partide inimice neîmpăcate.

În ziua de astăzi încă avem în orașe mari spectacul unor pasiuni frivole și escesive, la care însă majoritatea publicului nu ia parte. Acest spectacul nu ne pôte da nici cea mai mică idee despre violența certei turbate între facțiunile cirului roman, care se întindeau dela magistratii cei mai înalți până la plebea cea mai de jos. Ba chiar împerați nu se rușinau de a purta colorea uneia sêu alteia dintre facțiuni. Sute de mii de privitori așteptau cu înordarea cea mai mare, de dimineața până noaptea târziu, rezultatele schimbăcioase ale luptelor între colori. Aceste petreceri erau de multe ori însoțite de izbucniri

tumultoase, ba chiar sângerose, afară din circ. Afețiunea pentru una sêu alta dintre colori rămase cauză continuă de desbinare în sinul acelorași comune, rudenii, case, isvorul sêu pretecstul silei și apăsărilor celor mai felurite.

Nu vom urma aceste escese până în Bizanț, unde un proletariat mort de fôme, dar avid de petreceri, cerea „panem et circenses“. Vom țice numai că vițiile lucsului și ale corupțiunei se împărechiară cu ale grobianității prin decădinta bunului gust și înmulțirea numărului barbarilor în imperiū.

Alte jocuri adorate de Romanii erau cele mimice și pantomimice, pe care le aduseră la perfecțiune. Orchestica, sêu arta danțului, care căpeta întrebuințare și în serviciul dumnezeesc prin danțurile sacre, s'a desvoltat cu deosebire pe teatru, unde se împreună cu mimica. Minunatele teatre erau ocupate de 3000 de cântăreți și tot atâtea danțătoare. Ammianus Marcellinus istorisece cu indignare cum aceștia au fost singuri excepționați, când s'au alungat din Roma toți străinii, profesori de arte libere și științe, din cauza lipsei de bucate.

De aci se vede dară, că la Romanii și această parte mai nobilă a jocurilor era numai un mijloc de petrecere pentru popor. Această disolvare a moravurilor, acest despreț al lucrurilor nobile, urmare a unei bogății nemărginite, a fost una dintre cauzele principale ale căderei imperiului roman. Minunata regină a lumii, care se rădicaese la o înălțime de putere amețitoare, cădu cu un frémêt grozav servind drept esemplu vrednic de încungiurat pentru nêmurile viitoare. Și, lucru ciudat, spiritul acestui colos a fost departe de a avea asupra urmașilor acel efect minunat, pe care l'a arătat spiritul neperitor și luminător al culturii eline. Atât este de adevărat, că poporale adevărat culte vor domni în vecii vecilor!

Iosif Popescu.

Armonia colorilor.

Dacă pșeților le e permis a compara femeile pe rënd cu tôte florile din natură, credem că prosaistul încă nu va păcătuți în contra bunei cuviințe prezentându-le ca un amestec frumos de jasmîni, tulipe, sêu chiar dalii.

Natura a creat femeia mai frumoasă și voesce ca ea să și fiă mai frumoasă, de aceea i-a dat îndemnul de a se împodobi. Unul dintre mijlocele cele mai eficace de a împreuna într'ensele tot ce e mai frumos, sunt de sigur colorile.

Gustul colorilor este la femei mai pronunțat, decât la bărbați, dar nu este totdeauna destul de cultivat pentru a feri de greșeli foarte dăunose frumșeții întregului.

Să ne fiă dară permis de a desvolta aci câteva legi despre împreunarea armonică a colorilor. Așa ceva pôte să aibă un folos practic pentru dômne.

Gătela capului va ocupa locul întâiu în lista considerărilor noastre. În unele împregiurări serbătorești au femeile obiceiul de a împleti în păr flori sêu giuvaere, pentru a împodobi capul cu colori singuraticice. Se n'țelege de sine că alegerea acestora este determinată prin contrastele tonurilor. O femeie cu ôrecare cultură nu va face greșela de a viri flori roșii sêu albe într'un păr blond. Așa ceva e un păcat strigător la cer. Nu este însă destul de a încungiura ceea ce este urît, trebuie să tîntim la

gradul cel mai înalt de frumșețe în combinarea colorilor; de aceea trebuie să căutate contraste în scara tonurilor. Un păr, care în viața de tôte zilele se numesce roșu, amestec de portocaliū și negru, cere o gătela albastră. Tonul acestei colori trebuie să se alegă după tonul părului; să fiă albastru cu atât mai închis, cu cât negru predominesce mai mult în păr. Dacă voesce cineva să adauge și frunze la florile colorate, atunci cu astfel de păr se potrivesc mai bine foi negre sêu argintii, decât cele verđi, care se apropiă prea mult de portocaliū. Un păr întunecat sêu negru primesce ori-ce colóre, numai să fiă într'un ton mai deschis și să se ia în considerare „teint“ul. Fețe întunecate nu sufer colori deschise în păr, că-cî prin comparare întunecela feței e mai bătătoare la ochi. Aci se potrivesc mai bine verdele sêu violetul. Din contră o față albă suferă în păr și podóbele cele mai închise.

Pălăria dómnelor este câte odată un mijloc de a acoperi imperfecțiunile în forma capului sêu în colorea părului. Ea este un mijloc de a ne face să ne închipuim frumșeții, care nu esistă și fața ese la ivelă cu atât mai favorabil cu cât colorea cadrului este mai potrivită. Marea artă constă întru a alege nuanța favorabilă feții.

A treia împregiurare, care determină efectul pălăriei, este tonul părului în atingere cu ea. Aven treii colori

una lângă alta : a feții, a părului și a pălăriei. Dacă părul este blond, avem să-l punem în contrast cu colorația roșă a feții, și cu o a treia colorație potrivită, care se va apropia foarte mult de albastru. De aci se explică reputațiunea generală a pălăriilor albastre pentru blondine. Este lucru firesc, că tonul albastrului nu poate fi prea întunecos, căci atunci părul și fața s'ar părea prea palide. — Părul negru este în contrast cu fața, așa încât colorația pălăriei trebuie să se potrivească numai cu cea din urmă. Aici contrastul tonului trebuie bine observat alegând pentru pălărie colorii mai închise, pentru ca fața și părul să nu iasă prea tare la iveală. Care să fie nuanța pălăriei, nu se poate supune unor reguli anumite, de obicei pelița omului prezintă modificări foarte mici; cele amintite pot însă îndruma în alegerea colorilor.

În sfârșit vom mai aminti, că garniturile din lăuntru pălăriilor au numai părul, ceea ce schimbă pe deplin combinarea celor trei colorii. Acum garnitura de feții colorația complementară. Garniturile întunecate fac fața mai palidă, cele deschise dau înfățișării o analogie cu blondinele, fără a cere pentru aceea albastrul. Spre exemplu o garnitură verde cere o pălărie roșă sau violetă, și atunci roșul pălăriei trebuie pus în contrast de ton cu roșul feții.

Gustul adevărat al unor femei urmează aceste legi, dar îndreptarea acestui gust către principiaile dezvoltate ușurează alegerea frumosului. Colorația din afară a pălăriei de femeie este neatârnatore de căptușelă, totuși se ia de obicei asemenea, sau cu colorii întregitoare, ceea ce face efect plăcut.

Garnitura din afară a pălăriei poate fi în contrast de ton sau în contrast de colorii. Cel din urmă metod produce ceva bogat și strălucitor, cel dintâi ceva mai modest dar și mai frumos; numai o pălărie întunecată cere o garnitură contrastândă în ton și colorii.

Ori ce ar dice moda, ghetetele negrii sunt totuși mai frumoase, decât cele albe sau colorate; piciorul se pare și mai mic în ele. Mai potrivite sunt botinele negre de femeie, care strângând glesnele ridică foarte mult forma frumoasă a pulpei. Numai într-un costum alb de bal pot fi preferate ghetetele albe, de obicei colorația cu totul albă a costumului de femeie contrastază cu cea neagră a hainelor bărbătești.

Este un gust ciudat la unele doamne, că nu întrebunțază nicidecum reguli atât de simple, ci mai bine se încarcă cu o mulțime de podobe, care produc un efect contrar. Frumosul nu stă nici în profuziunea giuvaerelor, nici în varietatea colorilor. Frumosul este un rezultat al armoniei, în forme și în colorii. În viața de toate zilele însă nu se caută atât armonia, ci mai puțin care doamnă își are colorația ei favorită. Aceasta este atât de adevărat, încât se poate chiar

cunoaște caracterul unei femei după haina, pe care o poartă de preferință. Balzac, vorbind cu o doamnă despre ceștiunea aceasta, face nicidecum observări foarte originale.

„Să fie sigură, dice el, că femeia, care poartă haine galbene, portocalii, verzi, este reuțicioasă și moroasă. Nu te încrede aceluia, cărora le place albastrul de vioară, și încă mai puțin celor cu pălării galbene. Negru erăși este o colorii cabalistică; trebuie să aibă cineva gândurile cele mai întunecate pentru ca să umble în crep negru și cu fluturi de aur. Albul este colorația caracterelor, care n'au nici un caracter. Femeia care se îmbracă de ordinar în alb, este foarte cochetă; aceasta fără excepțiune. Astfel împărătesa Iosefina, doamna Récamier erau totdeauna în alb.

„Rosa este colorația femeilor, care au ajuns seau au trecut peste douăzeci și cinci de ani. Fetele de cincisprezece ani nu vor să știe de ea, ele prefer colorile închise, pentru că, din lipsa de esperință, au încă păreri greșite despre eleganță.

„Femeile, care prefer rosa, sunt de ordinar vioue și spirituale: de multe ori chiar foarte amabile. Poate trăi cineva foarte bine cu ele, de obicei n'au nazurile celor ce poartă colorii închise.

„Albastrul cerului este colorația sufletelor privilegiate și a femeilor frumoase. În ori-ce vârstă iubesc cineva albastrul, și în ori-ce vârstă prinde bine. — Cele, care aleg albastrul sunt de ordinar blânde și cugetătoare; de sunt tinere, trăesc caste și pure; de nu mai sunt tinere, trebuie că au trăit așa.

„Sură (gris-perle) este colorația aceluiași persoane, când sunt triste și nenorocite. Ele se îmbracă în rosa și albastru în zile de fericire, și aleg colorația sură în întristare. Nuanța sufletelor suferinde, când nu mai sunt dispuse de a se încungiura cu colorii vesele și ridetore, dar au simț prea delicat și cugete prea pline de viață, pentru a se înveli în negru dela cap până la picioare.

„Lila este colorația specială a femeilor, care au fost frumoase, dar nu mai sunt, sau sunt încă de mult. Este starea de odihnă a aceluia, care mai înainte au avut mult succes. Este gâtela pălăriei unei mame, când își mărită fata, și a doamnelor de patruzeci de ani, când fac visite.“

Atâta ne spune Balzac. Credem însă, că aceste observări într'adevăr foarte afunde, n'au valoarea unor legi neștrămutate. Excepțiunile vor fi mai tot așa de dese. În multe cazuri, o femeie de gust poartă o colorii, pentru că-i vine bine, stă în armonie cu colorile ei naturale.

Așa-dar doamnele să se păzescă de a fi firitre de simțămintele lor, de temperament, pentru ca să nu fiă espuse a fi judecate de ver un Balzac modern. Să caute mai bine a ajunge la frumos prin armonie.

Mitologia daco-română.

Bălaurii.

Bălaurii sunt ființe fiorose și reuțicioase cu trup de șerpe și grai omenesc¹⁾ care dela naștere și până ce îm-

plinesc șapte ani,²⁾ petrec ne'nterupt la întunec sub fața pământului. Nici o rață de soro nu-i atinge, nici un

¹⁾ V. Alexandri. Poesii pop. ale Românilor. București 1866, pag. 11 și 12. — Calendarul basmelor și legendelor pop. rom. București 1873, pag. 42. — Descrierile trâmise din districtul Năsăudului și al Bărgăului de conșcolarii mei D-nii Anton Giorgiu, jur. abs. și Pavel Beșia, prof. la gimn. rom. din Năsăud.

²⁾ P. Beșia în descr. sa din Distr. Bărgăului. — Poporul rom. din Bucovina dice că „șerpii ce au a se face Bălauri petrec 10 ani sub fața pământului și apoi es afară“. — W. Schmidt, în „Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgens“, Hermannstadt 1866, pag. 16, dice că „petrec nouă ani întregi.“ Care e adevărul, urma va alege.

om pământén³⁾ nu-î vede. Trupul lor, de-o grosime și lungime imagină, e învelit cu solzi verzi⁴⁾ seû galbeni ca aurul⁵⁾. Unii au numai câte un cap, ér alții și până la două-spredece⁶⁾. Capetele lor snt înzestrate cu ochi mari și infocați, cu nări, din care, când se 'nfurie, înprôscă vâpae, cu urechi și limbi ascuțite, cu dinți și măsele înveninătoare și câte cu două corne⁷⁾. Unii au aripi și picioré⁸⁾, ér alții nu⁹⁾.

După al șeptelea an, șerpîi, cariî n'au fost atinși de nici o rađă de sóre și n'au fost veduți de nici un om pământén, es de sub fața pământului, se fac Bălauri și petrec prin pustietăți necălcate de picior omenesc, prin codrii și păduri stâncose¹⁰⁾ din „lumea albă” și „cea négră” seû de pe „têrêmul de jos”. Eî rétăcesc prin speluncile munților, prin locuri umede. Se ascund în lacuri fără de fund, în ochiori și iezere¹¹⁾, în puțuri¹²⁾ seû fântâni. Umblă pe lângă marginile prăpastiilor, la respântiile drumurilor. Se pitulesc sub podurile pe care trec voiniciî Feți-frumoși, Nădrăvanii și alti viteji și feciori de împérați¹³⁾.

În restimpul, cât petrec eî pe aceste locuri, âmblă câte-odată fluerând ca nisce voinici¹⁴⁾, éră când flământesc se pun la pândă și orî ce om seû altă vietate trece pe lângă dênșii o adimenesc în cursele lor și o mănăncă.

Se 'ntemplă înse de multe-orî, că voind Bălaurul să înghită dintr'o îmbucătură vre un voinic înarmat seû un cerb cu corne mari și rămurose, armele¹⁵⁾ seû cornele, opresc bucata între măsele și 'ntre cerul gurei. Și așa stă monstrul cu prada sa pe jumătate în gură pe jumătate afară, gata să se 'nece și să peră¹⁶⁾, până ce sosese la dênșul vr'un Fêt-frumos, vre un Nădrăvan, seû alt voinic, care decide lucrul. Decă acela, pe care voesc Bălaurul să-l înghită e un voinic, Fêt-frumos omoră pe Bălaur și scapă voinicul¹⁷⁾, ér de e vre un cerb, el tae cornele cerbului și ajută Bălaurului¹⁸⁾.

În cazul din urmă monstrul, în semn de recunoștință, împlinesce cu bucurie, orî-ce dorește Fêt-frumosul seû

³⁾ Credința comună atât în Bucovina cât și în Ardeal.

⁴⁾ V. Alecsandri, op. cit. pag. 11, balada „Bălaurul”.

⁵⁾ În mai multe posesii pop. din colecția mea am dat peste:
Laur, bálaur,
Cu solzii de aur.

⁶⁾ P. Ispirescu. Legendele și basmele românilor, part. I., ed. III., București 1872, pag. 63. — I. C. Fundescu. Basme, orașii etc. ed. II., București 1870, pag. 99. — I. Slavici, în „Zina zorilor”, poveste publ. în Convorbiri lit. Iași 1872—73, pag. 91.

⁷⁾ M. Pompiliu. Balade pop. rom. Iași 1870, pag. 42.
Șerpe Bálaur
Cu corne de aur.

Ér supt pag. 44.

Șerpe laur, bálaur,
Cu cornele de aur.

⁸⁾ Tóte ilustrațiile și icónele câte-mi sunt mie până acuma cunoscute înfășoșeză pre Bălauri cu aripi și cu picioré.

⁹⁾ Com. de D-nul A. Giorgiu.

¹⁰⁾ Idem.

¹¹⁾ În Bucovina și la A. Giorgiu.

¹²⁾ V. Alecsandri, op. cit. pag. 11. — I. C. Fundescu, op. cit. pag. 100.

¹³⁾ I. Slavici, Zina zorilor, precum și în câte-va povești din colecția mea inedită.

¹⁴⁾ Cred. Rom. din Bucovina.

¹⁵⁾ V. Alecsandri, op. cit. pag. 11.

¹⁶⁾ Calind. basm. și legend. pag. 54.

¹⁷⁾ V. Alecsandri, op. cit. pag. 11.

¹⁸⁾ Calend. basm. și legend. pag. 54.

Nădrăvanul¹⁹⁾. Decă aceștia sunt amenințați de vre un pericol seû nu pot să-și ajungă vre un scop dorit, Bălaurul tot-deuna le dă mână de ajutor și-î face să reușescă.

Bălaurii ce stau pe sub poduri, pe lângă marginile prăpastiilor, pe la respântii seû orî și unde, prind pe voinici, cari trec pe acolo, și-î mănăncă. Feți-frumoșilor și Nădrăvanilor înse nici nu le pasă de eî, că-cî cu tóta lupta și apucătura Bălaurilor, îi tae în miî de bucățele cu paloșele seû îi omoră cu busduganele și cu săgețile, și așa trec mai departe încătrău le e drumul, fără témă că li se va întembla ceva²⁰⁾.

Bălaurii ce se ascund prin fântâni, lacuri, iezere și ochiuri din apropierea satelor și orașelor, devin spaima și gróza tuturor ómenilor din împregiurime. Nime nu póte să trecă prin apropierea lor, fără să-și pérđă vieța. Ori-cine să fiă, Bălaurul, cum îl zăresce, se repede asupra lui, îl prinde și-l mănăncă.

Chiar și aerul din pregiurul Bălaurilor e așa de stricat, așa de greoiu și înveninător, încât de și scapă cine-va cu vieța din ghiarele lor, nu scapă de cele mai grele și mai rele bóle, care-l cuprind și în scurt timp îl mântuesc de díle.

Éră de prinde cine-va de veste, că trece pe lângă un Bálaur și apucă la fugă ca să nu fiă prins, monstrul alérgă după dênșul „c'o falcă 'n cer și cu una în pământ”²¹⁾, ca cel ce fuge să n'aibă încătrău scăpa, și pe unde trece el, tóte ard în urmă-î, ca de para focului²²⁾.

Plăcerea și pasiunea cea mai mare a Bălaurilor e să mănănce fete. De aceea se ascund eî mai cu sémă în vre un puț²³⁾, seû fântână seû grópă²⁴⁾ din apropierea unui sat seû oraș. De aici pe toți ómenii, ce trec pe lângă dênșii, „îi trag ață la mórte”²⁵⁾. Pe orî-cine se încumetă a-î ataca cu scop de a-î omorî, îl mănăncă. Éră ómenii, cariî voesc să iea apă din puțul seû fântâna păzită de Bălauri, trebuie să le dee câte-o fată de mănăncare²⁶⁾.

Spun poveștile că de multe-orî s'a întemplat să se pripășescă un Bálaur în apropierea cutărui oraș și căutând aici fântâna cea de căpetenie, de unde scotea mai tot orașul apă, se punea la pândă și pe nime nu-l lăsa să scóță apă decă nu-î aducea o fată de mănăncare. Așa s'a întemplat, că el nu s'a depărtat de-acolo, până n'a mănăncat mai tóte fetele din sat.

Văđénd acéstă grozăvie toți ómenii locului se 'nspăimântă și se tânguesc amar.

Împératul auđînd de acéstă gróză și de tânguirea supușilor seî, promite jumătate din împérație și pe fiică-sa de soție aceluia, care va omorî Bălaurul și va scăpa țera de acéstă urgie²⁷⁾.

Dar nime nu e în stare să dea piept cu monstrul, nime nu póte să-l omóre.

În urmă, vine și rëndul fetei împératului, să fiă mănăncată²⁸⁾. Înse nici o fată de împérat n'a perit, pentru

¹⁹⁾ Credința Românilor din Bucovina.

²⁰⁾ V. Alecsandri, op. cit. pag. 12. — I. Slavici, în Zina zorilor.

²¹⁾ Idem de eadem.

²²⁾ Credința Românilor din Bucovina.

²³⁾ I. C. Fundescu, op. cit. pag. 100, și 'n vr'o câte-va povești din colecția mea inedită.

²⁴⁾ P. Ispirescu, op. cit. pag. 63.

²⁵⁾ Idem de eadem.

²⁶⁾ I. C. Fundescu, op. cit. pag. 100.

²⁷⁾ P. Ispirescu, op. cit. pag. 63 și 64.

²⁸⁾ Între minunile st. m. m. Georgie, purtătorul de biruință,

La intrarea triumfală a armatei române în capitala României

la 8 Octomvre 1878.

Sunați trâmbițe, fanfare,
Săltați inimă românească,
Că e și de sărbătoare
În orașul Bucuresci.

Peste cόμεle stufóse
A bătrânilor Carpați
Peste undele spumóse
Ale Dunărei sunați.

Ca să aște ntréga lume
Că poporul românesc
Este demn de mândru-í nume,
Mândrul nume strămoșesc.

Și străbunele osminte
Ale vechilor eroi
Se tresalte în morminte,
Cum salt sufletele 'n noi.

Priviți óstea românească,
Ce din munți și din câmpii,
Cu bravura strămoșească,
Alergă în bătlăi.

Trecu Dunărea cea lată,
Cum o trec șoiunii în sbor,
Și în Plevna sângerată,
Plântă mândrul tricolor.

Și bravând asprimi și mórte,
Stégul ei l'a ținut sus:
Croind țerei mândră sórte.
Ne-atárnarea ne-a adus.

Salutați, Români, oștirea
Ș'al ei stég triumfător,
Că-cí e scrisă nemurirea
Pe frumosul tricolor.

Cine-í junele călare
De viteji încongiurat?
Ca 'ntre stele mândrul sóre
El străluce înfocat!

E Mărirea-Sa Regală
Bunul nostru Domnitor,
E a țerii noastră fală,
Este primul luptător.

Căpitanul cel mai mare
Ce-a condus p'acești voinici:
El ne-a dat neatárnare,
Sfărâmând pe inamici.

Salutați-l cu iubire,
Cu supunere ș'amor,
Și urați-í fericire
Și un mândru viitor.

Cine e ș'acea femeia
Cu chip mândru ingeresc,
Cu ochiú dulce ce scântec,
Când orfanii o privesc?

Este mândra-ne Regină,
E un suflet smuls din raiú,
Ce durerea 'n piept alină
Când auzi dulcele-í graiú.

Câte chinurí, neavere,
Mána ei n'a ușurat!
Câte rane cu durere
Mána ei nu a legat!

Salutați-o cu amore!
O salută, țera mea,

Că-cí ca dânsa Domnitóre
Fórte rar vei mai avea!

V a r i e t á ț i .

Femei române din Transilvania mergând la tîrg. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 4-a este o probă evidentă despre activitatea străordinară a femeii române. Dacă lucrurile casnice îi ocupă tot timpul, cât se află ea în sinul familiei, nu-í rămâne alta decât a tórce séu a îndruga când se află afară din casă. De merge să-și vedă o vecină, să plătescă contribuțiunea la casierul comunei, să cumpere ceva din tîrg, în tot minutul fusul sfirte între degetele ei dibace. Acest lucru e încă și mai comod, când merge ea călare până la un sat învecinat, séu la orașelul unde e tîrg. Amazonă modernă, ea pórtă furcă în loc de lance și fus în loc de săgeți. Acesta nu o împedecă însă de a răni inima călătorului îndrăsnéț, care se uită prea afund în ochiul ei negru séu admiră prea multă vreme trásurile ei fine și grațioase.

Otrăvire străordinară. Un copil de trei ani sufla beșici de săpun dintr'o pipă mai întăiu spalată, dar care de un an nu fusese întrebuințată. După o oră i se făcu réu, vîrsă fórte mult și deveni somnuros și palid. O și după aceea starea lui se făcu mai rea până la o amorțire completă, nu se mai îmbunătăți cu tóte silintele medicilor și a patra și copilul muri. După efectul violent al nicotinei, care într'o dosă de o picătură ucide pe cănele cel mai tare și după introducerea unei marí cantități de suc de tabac în porii pipei, mórtea acestui copil nu póte fi surprindétóre.

Un drum de fer în nori. Așa numesc un diar elvețian drumul peste munții Cordilleri din Peru, a căruia construire se face la înălțimea Montblancului, ceea ce iertă numai zona tropicá a acestei țeri. Acestá cale a Cordil-

lerilor va împreuna dela Ost spre Vest afundimile nemărginite ale torrentului Amazónelor și ale ríurilor sale secundare cu tîrmul Perului la Oceanul cel mare. O parte, anume cea dela mare până pe platoul lacului Titica, este deja finită. Acest spațiu lung de 172 kilometri a costat 161 de milioane de franci. Calea trece la Alto del Crucere peste creșcetul Cordillerilor vestici la o înălțime de 4786 de metri. După sfîșirea acestei linii, mijlócele statului Peru au cădut într'o lipsă temporară așa, încat a dóua parte, încă mai mărăța, care trece peste cóna munților Cordilleri din Ost, Lima-Oraya, așteptá sfîșirea.

Statistică. — Populațiunea páméntului. După cele mai nóue date statistice populațiunea páméntului este mai mare decât s'a arétat până acum. Și adică, în loc de 1424 de milioane, sunt 1439. Acestá creșcere resultă parte din înmulțirea populațiunei în statele europene și unele neeuropene, parte din computarea mai esactă a populațiunei în unele state asiatiche și africane, unde se cređuse mai mică. Următóre tabelă ne dá o idee clară:

Continente	Chilometri patrati	mile geogr. patrati	locuitori	locuitori pe Chil. m. geo. □
Europa	9.896,197	179,725,13	312.398,480	31,6 1738
Asia	44.828,000	814,124	831.000,000	18,5 1021
Africa	29.932,448	543,604,6	205.219,500	6,8 378
Austr. și Polynesia	8.865,627	161,009	4.411,300	0,8 27
America	40.938,500	743,484	86.116,000	2,1 116
Suma	134.938,500	2.441,947	1.439.145,300	10,7 598

— *Una din cele mai mari librării din lume* este firma Hachette & Comp. în Paris. Ea edă cam un urragiú pe și, ocupă peste tot cam 5000 de persoane și face operațiuni anuale cam de 15 milioane de franci.

Modă. — *Modă de toamnă.* Pe când lumea frumoasă se afla în reședințele ei de țară, în călătorie se uita la băi, multe mâini active se grabiau de a surprinde ochii cu mii de lucruri și de a aduce toalete de toamnă cât se poate de nouă. Toamna și iarna și-au ales de favorite casaca și fracul francez, care se arată acum în formele cele mai varii și de bună samă vor rămânea multă vreme în favoare. Artiștii de modă par entuziasmați pentru costumele de pe timpul lui Ludovic XVI, și au consultat foile de modă din a doua jumătate a secolului trecut. Er se apucă de stofe broșate, vârgate, brodate; luciul, sădăua dispăre cu totul din toaleta elegantă. Încă de mult se observă o aplecare preponderantă către compunerea sevă „mélange“ ul mai multor stofe; ér acum acest amestec se pare singur îndreptățit printr'o imputernicire a modei. Tote felurile de stofe broșate, brocat, atlas cu flori, catifea, damas, peking, lampas (o stofă de mătasă chinezăscă foarte grea) se pörta la olaltă cu faille, prin care ies la ivelă cu atât mai frumos colorile blănde sevă vii. Artiștii de haine cei mai însemnați din Paris întrebuintează mai numai brocat și peking.

— *Pălării de toamnă.* Încă tot se pörta cu predilecțieune pălăriiile mici. Cu deosebire micile capote de toamnă din chenille cu țörteri (franges) de chenille, care cad pe pör și sunt împodobite cu un buchet de flori, sunt răpitoré și dau örecare grație liniștită. Pe lângă pälăria de postav (feutre) cu päreți largi și alte forme mari de atlas sevă de catifea, se vor vedea tot atătea pälării mărunțele de catifea sevă feutre de asemenea colóre. Unele acoper numai cefa, altele sunt apăsäte pe frunte; pene și flori de nuanțe noué servesc ca gätelă. De preferință se întrebuintează pene de o colóre nouă roșia-palidă și frunze în așa numitul „vieux Rouen“. Aceste foi ne amintesc frumosul albastru-verdiü al „fayence“ei antice, pe care cunöscătorii o apretuesc cu deosebire.

Notițe economice. — *Mijloc de a delätura petele de apă de pe atlas.* Acest mijloc este foarte simplu. Să și înfășiore cineva degetul arätător într'o bucată de pânză

fină, albă, și să frece ușor părțile respective în direcțieuna lätimel stofei. Mai întâiü se pare, că se contrag firele, dar această contragere aparentă dispăre-îndată ce vom freca în direcțieuna lungimei stofei. Pata se va mai vedea foarte pușin sevă de loc.

— *Un mod de a prepara caféua.* Pentru a căpëta o cafea limpede și tare, se recomandă procederea urmätore. Sparge un öü și amestecă-l cu praful de cafea până se formează un glob, pe care-l puï într'o căniță cu apă rece. Lasă-l acolo o öra fără a-l atinge. Cu pușin înainte de a voi să-ți bei caféua, pune cănița la foc și lasă să se înferbinte caféua. Bagă însé de samă să nu fërbă, că-cï i se perde aroma. Atunci törnă-o cu precauțieune și veï avea caféua cea mai limpede și mai tare.

— *Pentru mâni crëpate* este bună o aliñă compusă din 14 decagrami cëra albă și 25 gramï uleiü de migdale topite la olaltă. Frëcă-ți mânil sevă cu această aliñă și dormi cu mânuși. Cold-cream încă este bun pentru piele crëpată.

Bibliografiä.

- G. Sion. Operile principelui Cantemir, tipărite de societatea academică, tom. V. Partea I., Evenimentele Cantacuzenilor și Brâncovenilor. Partea II, Divanul, însoțite de un glosariu.
- C. S. Stoicescu și D. St. Călinescu, profesori licențiați în litere și filosofă. Manual de sintacsa română, pentru șcölele secundari, edițieuna a döua.
- D. Mirescu. Aritmetică cu mici deprinderi de raționament cuprindeënd peste 1000 eserciții de calcul și probleme rezolvate și enunțate pentru usul claselor primare și I-a secundară. Un volum în 8-o de 163 pagine.
- Dr. Barbu Constantinescu. Limba și literatura Țiganilor din România.
- Basilü Stefănescu. Elemente de caligrafia.
- Dimitrie Popescu, profesor la Universitate. Elemente de Arithmetică, pentru usul claselor liceale și gimnasiale.
- D. P. Teulescu. Revoluția și Revoluționarii, vol. I.
- Theochar Alezi. Ai carte, ai parte, roman, tipărit în Sibiiü.
- Iulian Filipescul. Chemia elementară, partea anorganică, cu figuri în text, tipărită în Brașov.

Abonamente la „Albina Carpaților.“

După o intrerupere de trei luni, cășunată prin mörtea redactor, Ion Al. Lăpëdat, „Albina Carpaților“ reapare. Prin această se realizează o dorință esprințată de repetite ori de numerosul public, care a binevoit a spriginii cu căldură această lucrare.

Noul redactor al „Albinei Carpaților“ este cunöscut cetitorilor nostri ca fost colaborator al acestei foi. În tot timpul bölei îndelungate a regretatului Ion Al. Lăpëdat, Domnul Iosif Popescu a purtat totă sarcina redacțieunei.

Ca unul, care singur cunöscea mai bine spiritul întreprinderii și principiile conducëtore ale lui Lăpëdat, densul este chiamat să continueze o lucrare atât de frumoasă și atât de apretuită de publicul român.

Programul föiei rămâne același, de öre-ce aici nu e vorba de un început, ci de o continuare.

Ca să se înlesnescă însé răspändirea diarului și în clasele mai lipsite ale societății, am găsit cu cale să reducem prețul abonamentului, chiar cu öre-care modificări în edițieuna föii.

Etă aceste modificări:

Diarul va apărea, începënd dela 15 Octomvre st. v. anul curent, de döue öri pe lună, anume la 15 și ultima fiä-cărei luni, în numeri cu învelitöre de câte döue coléle tipar des, cu ilustrațiiune bune.

Prețul abonamentului se reduce precum urmëză:

Pentru Austro Ungaria		Pentru Romănia	
Pe an	6 fiorini — crucerï	Pe an	16 Lei noi
„ 6 luni	3 „ —	„ 6 luni	8 „ „
„ 3 luni	1 „ 50 „	„ 3 luni	4 „ „

Un numër costă 25 crucerï sevă 70 bani.

Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiü sevă prin corespondinții nostri și prin librăriile de dincöce și de dincolo de Carpați, în fine la töte oficiile postale.

Domni, cari se abonaseră pe întreg anul 1878, fără a fi dispus încă asupra restului de abonament de 4 fiorini sevă 11 lei, rămân abonați pe timpul cât ajunge acest rest, öri mai trämîtënd 2 fiorini sevă 5 franci, se consideră de abonați pe întreg anul 1878—1879.

Anul „Albinei Carpaților“ începe cu 1 Octomvre a fiä-carui an și se termină cu 30 Septemvre a anului următor.

Încredințăm pe onor. public, că nu vom cruța nici o jertfă pentru a corëspunde așteptărilor.

Facem un apel călduros cătră toți Romăni, să spriginescă o întreprindere literară unică în felul ei, și care s'a început sub cele mai bune auspicii.

Numărul prim se trämite la toți veclii abonați. Numerii următori se vor trämite numai celor ce vor trämite prețul abonamentului¹⁾. Sibiiü, în 1. Septemvre 1878.

Editura.

¹⁾ Aläturăm la N-rul de astăzi o listă de abonament.

„OBSERVATORIUL“

Diar politic, național-economic și literar

ese de două-ori pe săptămână, Mercuria și Sâmbăta, în Sibiiu supt direcțiunea și redacțiunea fundatorului diaristicele romanesci în Transilvania, a veteranului publicist D-lui **G. Barițiu**.

Prețul de prenumerațiune al acestui diar independinte și liberal în totă puterea cuvântului este:

In lăuntruul monarchiei:		In străinătate:	
Pe un an	8 fiorini.	Pe un an	22 franci.
„ 1/2 „	4 „	„ 1/2 „	11 „
„ 1/4 „	2 „	„ 1/4 „	6 „

Prenumerațiunea se face mai ușor prin asemnațiuni, (mandate de poștă), adresate de-a dreptul la Redacțiunea „Observatoriului“ în Sibiiu și prin D-nii corespondenți.

Onorabilul public va fi avut ocaziune a se convinge deja până acuma din cuprinsul celor 83 numere apărute, despre copiositatea și seriositatea acestui diar politic, al cărui redactor, fidel principiilor sale politice profesate în lunga sa carieră de publicist s'a decis a-și sacrifica și restul vieței sale pentru apărarea esistenței și a drepturilor inalienabile ale națiunei sale. Vieța, faptele și numele lui sunt și programul diarului său. Este deci de prisos a mai spune și a mai specifica națiunei române programul politic al „Observatoriului“, care deja în scurta sa durată a ajuns a fi un diar favorit al cetitorilor săi precum și respectat din partea contrarilor celor mai înversunați ai națiunei române. Acest diar independinte, care nu se bucură de nici o subvențiune și care nu dispune nici de fonduri secrete este avisat și apeleză singur și numai la onor. public românesc, dela a cărui spriginire depinde, nu numai prosperarea „Observatoriului“ ci și realizarea dorinței de a-l vedea apărând cel puțin de patru-ori pe săptămână.

Invitare de prenumerațiune la

„SCÓLA ROMÂNĂ.“

Am onóre a anuncia onorabilului public, că la îndemnul mai multor invetători și bărbați de scólă, și în speranța unui sprigin călduros, „Scóla Română“ va reapărea de-o cam dată în fascióre lunare de câte trei óle și invelitórea, cu prețul de **4 fior. pe un an întreg** său de **2 fior. pe o jumătate**.

Programa rămâne aceeași; numai cât tractatele practice vor ocupa pe viitor un loc mai estins.

Anul foiei, spre a se acomoda după putință anului scolastic, se va începe cu luna lui Octomvre și se va fini cu luna lui Septemvre. — Fascióra I-a va apărea la 25 Octomvre a. c.

Mai mulți din profesorii și invetătorii nostri cei mai buni au promis a colabora la „Scóla Română“; astfel sperăm a ținea fóia și de aici încolo la înălțimea problemei sale.

Prenumerațiunile să se facă la Redacțiunea „Scólei Române“, Sibiiu, (Nagy-Szeben, Hermannstadt.)

Observ, că cu privire la esperințele făcute, fóia nu se va da nimenui pe credit.

Vasile Petri.

Programul „Albinei Carpaților.”

La 15 August 1877 am început publicarea „Albinei Carpaților” cu programul următor:

„Acastă fôia va aduce în colônele sale articoli de sciință cu scop de a instrui pe cetitori în tôte direcțiunile cugetărei omenesci; se va sili a răspândi în public acele cunoscințe, care sunt nedispensabili atât pentru indiviđi, cât și pentru națiunii întregi, de câte-ori e vorba de un adevărat progres în civilisațiune. În partea beletristică se va oferi publicului, mai cu sémă secului frumos, o lectură nu numai distrăgătoare, ci și utilă, căreia să nu-i fiă străine nici principiile estetice, nici regulele bunului gust. Fôia noastră va trata materiil literare din cele mai interesante avënd pururea în vedere originalitatea obiectelor și a cugetărei, puritatea limbei și claritatea modului de a scrie. Ne vom pune tötă silința, ca ilustrațiunile să corespundă așteptării onor. public atât în privința artei și a eleganței cu care vor fi executate, cât și în privința variațiunei subiectelor.

În scurt „Albina Carpaților” nu va neglije nimic din cele ce ar putea să aducă folos și delectare publicului; ea va pleda pentru adevăr, pentru bine și pentru frumos pe tôte terenele vieții naționali și sociali.

Scopul ei principal va fi: „progresarea națiunei în sciințe, arte și literatură.”

Spriginul de care s'a bucurat modesta noastră întreprindere în doui ani al existenței sale, probază din destul necesitatea unei fôii, cum este „Albina Carpaților.” Încuragiați prin rezultatele câștigate vom continua întreprinderea în al treile an cu același zel și silințe duple. Sperăm că și spriginul din partea onor. public va merge crescënd.

Spre orientare.

La procurarea fôiei cu numărul. prețul se pôte răspunde în rate plătind la primirea fiă-cărui număr prețul acestui-a de 25 cr. séu de 70 bani. Doritori d'a primi după această modalitate fôia, aș a se adresa cătră ori care librăria din apropiere și acesta le va procura fôia.

Colportorii, séu agenții călători pîntru lățirea „ALBINEI CARPAȚILOR”, nu sunt autorisați a primi alte sume, decât numai prețul aceluî volum séu număr al fôiei, pe care ei îl aș la sine și îl predaș abonatului îndată la numărarea prețului lui. De comun acesta este volumul Nr. I. al fiă-cărui an. Numerii următori însă abonatul îi primesce, după voința sa, séu d'a-dreptul dela editor prin postă, séu prin librăria cea mai apropiată. Prin urmare sumele de abonament, cum și sumele pentru volumuri încă neprimite sunt séu a se trãmite d'a-dreptul editorului V. Roman în Sibiiu (Transilvania), séu a se depune pre lângă cuitanș la librăria din apropiere, carea va primi oblegământul de a procura fôia regulat.

Condițiuni diferitoare de cele amintite mai sus, nu este permis nimenui a pune abonaților. Êr când s'ar întempla asemeni casuri, aceste sunt a se aduce îndată la cunoscința editorului fôiei. Asemene sunt a se arăta și neregularitățile în primirea fôiei, pentru luarea măsurilor de îndreptare.

EDITURA.

